

THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN VIỆT NAM NHỮNG SỰ KIỆN ĐÁNG NHỚ CỦA NĂM 2010

ThS. Nguyễn Thị Ngọc Tú
Sàn Giao dịch Hàng hóa Triệu Phong

Chứng khoán Việt Nam đã có một năm với nhiều biến động thăng trầm, thị trường trải qua bốn giai đoạn với những đặc tính khác biệt rõ rệt, để lại nhiều kinh nghiệm thú vị.

Nửa đầu năm 2010, thị trường chứng khoán (TTCK) thế giới lao đao khi chịu ảnh hưởng của cuộc khủng hoảng nợ công châu Âu, chính sách thắt chặt tiền tệ của Trung Quốc và tình trạng trì trệ của kinh tế Mỹ. Chứng khoán thế giới đã có những bước phục hồi từ đầu tháng 2/2010 khi các vấn đề kinh tế vĩ mô dần được giải quyết. Trong đó, TTCK châu Á phục hồi khá nhanh cùng với tốc độ tăng trưởng kinh tế. Thậm chí, kinh tế Nhật Bản, Trung Quốc... gặp phải một số khó khăn nhưng TTCK vẫn đang phục hồi về gần mức trước khủng hoảng.

Trong khi kinh tế Việt Nam vẫn giữ tốc độ tăng trưởng ổn định thì chứng khoán Việt Nam có phần “lạc nhịp” so với thế giới và các nước trong khu vực. TTCK thời gian qua đã phản ánh các khó khăn mang tính cơ cấu như lạm phát cao, thâm hụt thương mại, áp lực tỷ giá... Kết thúc một năm thăng trầm của chứng khoán Việt Nam - năm 2010, chỉ số VN-Index và HNX-Index giảm lần lượt 2,0% và 32,1% so với cuối năm 2009. Tuy nhiên, mức sụt giảm của nhiều cổ phiếu ở mức cao gấp nhiều lần so với hai chỉ số, từ 50 - 60%.

Diễn biến thị trường năm 2010

Giai đoạn từ đầu năm đến 22/01/2010: từ mức đỉnh 543,46 điểm đạt được vào ngày 07/01, VN-Index lùi sâu về mức 477,59 điểm vào ngày 22/01. Sự sụt giảm của thị trường là do tâm lý lo ngại về lạm phát khi chỉ số CPI tháng 1/2010 tăng ở mức cao 1,36% so với tháng 12/2009 và Ngân hàng Nhà nước (NHNN) vẫn thận trọng trong chính sách tiền tệ (CSTT). Tuy vậy, thanh khoản của thị trường vẫn duy trì ổn định vì có những nhận định khá lạc quan về triển vọng kinh tế Việt Nam trong năm 2010 nên nhà đầu tư có xu hướng tích lũy cổ phiếu.

Giai đoạn từ 23/01 đến 06/05/2010: thị trường phục hồi lên 549,51 điểm vào ngày 06/05/2010, mức cao nhất trong năm 2010. Trong hơn 3 tháng,

chỉ số VN-Index cũng chỉ tăng được 15,1% so với mức đáy thiết lập vào ngày 22/01/2010, cũng vào thời điểm đó HNX-Index lập đỉnh 187,22 điểm. Đợt sóng của thị trường trong tháng 4 phần lớn đến từ sự tăng lên mạnh mẽ của các pennystocks. Giá trị giao dịch trên HNX tăng vọt lên mức rất cao và có nhiều phiên đã vượt qua HOSE, nơi có giá trị vốn hóa gấp bốn lần. Chỉ trong vòng tháng 4 hàng loạt cổ phiếu trên HNX tăng vọt lên gấp đôi. Con đường phục hồi của thị trường khá khó khăn khi CSTT tiếp tục thắt chặt. Điểm hỗ trợ thị trường trong giai đoạn này là kết quả kinh doanh khả quan của các doanh nghiệp niêm yết. Ngoài ra, giai đoạn tăng điểm này mang nhiều dấu ấn của việc sử dụng đòn bẩy tài chính. Nhóm cổ phiếu pennystocks trở thành yếu tố quyết định xu hướng của thị trường trong giai đoạn này.

Giai đoạn sụt giảm từ 07/05 đến 25/08/2010: sau giai đoạn tăng nóng, VN-Index điều chỉnh 22,9% xuống 423,89 điểm, mức thấp nhất trong năm 2010; đợt suy giảm kéo dài đến tận 22/11, VN-Index đã về vùng đáy 426 điểm, còn HNX-Index về mức 99 điểm. Đợt giảm sâu của thị trường do chịu cộng hưởng bởi một loạt yếu tố bất ổn của nền kinh tế; lạm phát, lãi suất, tỷ giá cao ám ảnh tâm lý nhà đầu tư; dòng tiền vào thị trường suy giảm cùng với những căng thẳng trên thị trường tiền tệ.

Việc sử dụng đòn bẩy tài chính cũng khiến cho thị trường nhanh chóng sụt giảm trước áp lực bán giải chấp. Bên cạnh đó, hoạt động đầu cơ của “đội lái” lên mức cao khiến tâm lý nhà đầu tư sau một giai đoạn hào hứng đã tỏ ra e dè và đẩy thị trường ngày càng giảm sâu,

thanh khoản thị trường trong giai đoạn này sụt giảm mạnh. Ngoài ra, lo ngại về áp lực thoái vốn ở một số quỹ đầu tư nước ngoài đã khiến cho tâm lý nhà đầu tư càng trở nên bi quan.

Giai đoạn đi ngang và bắt đầu xu hướng phục hồi cuối năm: với tâm lý khá thận trọng trước sự kiện Vinashin và CSTT nên thanh khoản thị trường vẫn duy trì ở mức thấp cho thấy dòng tiền mạnh không tham gia tích cực. Pennystocks tiếp tục là lựa chọn chủ yếu của nhiều nhà đầu tư khiến cho thị trường chỉ dao động trong biên độ hẹp.

Dấu ấn của nhà đầu tư nước ngoài trong giai đoạn này khá đậm nét. Họ liên tục mua ròng từ đầu năm nhưng đây là khoảng thời gian mua ròng mạnh và liên tục, đây là lực đỡ chính cho thị trường khi nhà đầu tư nước ngoài tập trung mua vào các mã chủ chốt như BVH, MSN,...

Xu thế đi ngang của thị trường chấm dứt vào cuối tháng 11 với dòng tiền, bao gồm cả việc sử dụng đòn bẩy tài chính, bắt đầu quay trở lại và đã giúp thị trường phục hồi khá mạnh. Điểm đáng lưu ý là sóng phục hồi này bắt nguồn từ các cổ phiếu bluechips ngân hàng và chứng khoán. Đây được xem như là dấu hiệu khởi đầu cho một “chu kỳ tăng điểm dài hạn”. Đợt phục hồi của thị trường vào tháng cuối năm phần lớn có sự đóng góp của yếu tố tâm lý nhà đầu tư, dòng tiền ồ ạt đổ vào thị trường làm cho thanh khoản tăng vọt bất chấp những kinh tế vĩ mô chưa được cải thiện.

Yếu tố tác động đến TTCK trong năm 2010

- Việc thắt chặt CSTT khiến doanh nghiệp gặp khó khăn trong việc tiếp cận nguồn vốn

từ ngân hàng. Do đó, trong năm 2010 đã có một làn sóng doanh nghiệp niêm yết tăng vốn thông qua phát hành cổ phiếu, đây là một trong những lý do khiến nguồn cung cổ phiếu gia tăng và tạo áp lực lên đà phục hồi của thị trường.

- Hệ thống ngân hàng gặp nhiều khó khăn trước áp lực tăng vốn và các yêu cầu tại Thông tư 13, mặt bằng lãi suất lại duy trì ở mức cao trong thời gian dài và tăng mạnh vào những tháng cuối năm khiến cho dòng vốn đòn bẩy bị hạn chế. Trong đợt phục hồi vào cuối năm 2010 đã có sự xuất hiện của đòn bẩy tài chính nhưng chỉ ở mức khiêm tốn.

- Đáng chú ý trong năm 2010, thị trường nhận được sự hỗ trợ mạnh từ nhà đầu tư nước ngoài. Nhà đầu tư nước ngoài hầu như giữ trạng thái mua ròng các cổ phiếu niêm yết chủ chốt. Đặc biệt các mã bluechips như HAG, BVH, MSN... được khối ngoại tập trung mua ròng là lực đỡ quan trọng cho thị trường. Tổng giá trị mua

ròng trên cả HSX và HNX tính tới 29/12/2010 đạt hơn 16.039 tỷ đồng, trong đó bao gồm giá trị mua ròng tại HSX là 15.251 tỷ và tại HNX là 788 tỷ đồng.

- Năm 2010 chứng kiến hoạt động sôi nổi của nhiều “đội lái” với các tin đồn được đưa ra theo đúng kịch bản. Hoạt động này khiến cho dòng tiền đổ vào thị trường gia tăng đột biến và biến động mạnh qua từng giai đoạn. Mục tiêu của các “đội lái” vẫn là các cổ phiếu có vốn hóa nhỏ, pennystocks, lượng cổ phiếu lưu hành thấp...

VN-Index

Kết thúc năm 2010, VN-Index đóng cửa ở mức 484,66 điểm, chỉ giảm 2% so với mức giá đóng cửa ngày 31/12/2009. Thực tế phần lớn các cổ phiếu trên HSX đều giảm rất mạnh song VN-Index chỉ giảm nhẹ nhờ các mã cổ phiếu có vốn hóa lớn trên sàn là BVH, MSN, VIC, HAG, VNM đều tăng khá. Thống kê

cho thấy 16 cổ phiếu có vốn hóa trên 10 nghìn tỷ đồng chiếm 51% vốn hóa thị trường trong năm 2010 tăng 9,16%, các nhóm cổ phiếu còn lại giảm hơn 20%. Điều này cho thấy VN-Index đã bị méo mó rất mạnh bởi một số

cổ phiếu có vốn hóa lớn trên thị trường.

Hộp 1: Những dấu ấn thị trường

- Cổ phiếu tăng giá mạnh nhất: SHD của Công ty cổ phần (CTCP) Đầu tư Tổng hợp Hà Nội.
- Cổ phiếu giảm giá mạnh nhất: VIX của CTCP Chứng khoán Vincom trên sàn HNX.
- Cổ phiếu có thị giá cao nhất: DHG của CTCP Dược Hậu Giang trên sàn HOSE.
- Cổ phiếu có thị giá thấp nhất: VTA của CTCP Vitaly.
- Cổ phiếu có mức vốn hóa lớn nhất: VCB của Ngân hàng Ngoại thương Việt Nam.
- Cổ phiếu có mức vốn hóa nhỏ nhất: DST của CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục Nam Định.
- Cổ phiếu lỗ nhiều nhất: KLS của CTCP Chứng khoán Kim Long.
- Cổ phiếu được khối ngoại mua ròng nhiều nhất: HAG của CTCP Hoàng Anh Gia Lai.
- Cổ phiếu bị khối ngoại bán ròng nhiều nhất: ITC của CTCP Đầu tư Kinh doanh nhà.

Phiên giao dịch có giá trị giao dịch lớn nhất: đó phiên giao dịch ngày 08/01 với 3.884,83 tỷ đồng được giải ngân, mặc dù số lượng giao dịch chỉ đạt 84,7 triệu đơn vị đã trở thành phiên giao dịch có giá trị giao dịch lớn nhất trong năm.

Phiên giao dịch có giá trị giao dịch thấp nhất: với chỉ 435 tỷ đồng giá trị giao dịch, phiên giao dịch ngày 01/11 là phiên có thanh khoản thấp nhất năm 2010.

Phiên giao dịch có khối lượng cổ phiếu giao dịch cao nhất: Với 134.954.353 đơn vị chứng khoán được chuyển nhượng, phiên giao dịch ngày 14/12 đã đi vào lịch sử và chỉ đứng sau kỷ lục 136 triệu đơn vị được xác lập năm 2009. Phiên giao dịch này có tới 3.279 tỷ đồng giá trị giao dịch, tuy nhiên đây lại là phiên giảm điểm của VN-Index với mức giảm 0,57 điểm (0,11%).

Phiên giao dịch có khối lượng giao dịch thấp nhất: là phiên giao dịch buồn tẻ ngày 10/02 chỉ với 19.694.380 đơn vị chuyển nhượng, tương ứng giá trị giao dịch là 873 tỷ đồng; tuy nhiên, đây lại là phiên giao dịch VN-Index tăng tới 8,02 điểm.

Phiên giao dịch có mức tăng điểm cao nhất: năm 2010, VN-Index cũng đã có những phiên bứt phá ngoạn mục với những mức tăng 16,99 điểm (26/01); 15,83 điểm (28/01); 5,48 điểm (05/01); 17,16 điểm (13/12).

Phiên giao dịch giảm điểm mạnh nhất: với mức giảm 19,86 điểm (3,94%), phiên

giao dịch ngày 21/05 đã trở thành phiên giao dịch tồi tệ nhất năm 2010 khi trở thành phiên giảm điểm mạnh nhất của năm cả về điểm số lẫn tỷ lệ. Đứng kế tiếp lần lượt là các phiên giao dịch ngày 18/01 giảm 18,29 điểm (3,81%); 12/01 giảm 16,75 điểm (3,25%).

Phiên giao dịch đưa VN-Index lên đỉnh cao nhất: ngưỡng 549,51 điểm được xác lập ngày 06/05 tưởng chừng như rất bình thường nhưng lại là đỉnh cao nhất của năm 2010.

Phiên giao dịch đưa VN-Index xuống vực sâu nhất: đó là phiên giao dịch ngày 25/08 khi VN-Index chỉ còn 423,89 điểm sau khi đánh mất 10,53 điểm, là kết quả của một chuỗi kéo dài những phiên giảm điểm của thị trường mà dư âm của nó vẫn còn ám ảnh các nhà đầu tư cho đến thời điểm này.

Phiên giao dịch có nhiều mã cổ phiếu mới nhất: năm 2010, sàn HSX chào đón 54 mã chứng khoán mới, phiên giao dịch có đông “tân binh” nhất là các ngày 02/06, 21/06 và 09/08. Cả ba phiên này mỗi phiên đều có ba thành viên niêm yết mới.

HNX-Index

HNX-Index có mức điểm đóng cửa ngày 31/12/2010 ở mức 114,12 điểm, giảm 32,13% so với cuối năm 2009. Thống kê tăng/giảm của các nhóm cổ phiếu cũng cho thấy những cổ phiếu siêu nhỏ (vốn hóa nhỏ hơn 100 tỷ) giảm gần 30% và phần lớn các cổ phiếu này là trên HNX. Sự biến động của HNX đã phản ánh khá chính xác mức tăng giảm của các cổ phiếu trong năm qua.

5 mã CK tăng giá nhiều nhất				
MCK	Giá	Thay đổi	%	Khối lượng
BVH	64.500	36.700	132,01	54.388.600
MSN	75.000	40.800	119,30	23.825.050
VIC	97.500	46.100	89,69	62.327.765
VFC	21.000	9.000	75,00	68.274.582
HRC	60.000	24.900	69,60	23.495.370

5 mã CK giảm giá nhiều nhất				
MCK	Giá	Thay đổi	%	Khối lượng
BMC	25.200	-39.000	-60,98	5.037.150
VIP	10.600	-14.900	-58,13	56.859.470
BAS	6.300	-8.500	-57,43	21.494.830
RIC	14.300	-17.400	-55,07	1.800.209
VPH	21.700	-25.800	-55,04	34.086.750

5 mã CK có KLGD nhiều nhất				
MCK	Khối lượng	Giá	Thay đổi	%
STB	557.146.163	16.200	-4.400	4,69%
SSI	460.278.331	32.000	-7.700	3,88%
EIB	347.466.712	15.500	-3.600	2,93%
OGC	288.809.540	24.500	24.500	2,43%
REE	275.281.605	17.700	-1.000	2,32%

Tổng hợp giao dịch nhà đầu tư nước ngoài trong năm 2010

Hơn 10 năm qua, kể từ khi TTCK Việt Nam đi vào hoạt động thì 2010 là năm khối ngoại mua vào với số lượng cổ phiếu và chứng chỉ quỹ lớn nhất. Thống kê cho thấy, trong năm 2010, khối ngoại đã mua vào khoảng 840 triệu cổ phiếu và chứng chỉ quỹ. Như vậy, tổng giá trị mua ròng trên cả hai sàn từ đầu năm đã lên đến 16.000 tỷ đồng, gấp năm lần so với năm 2009 và chỉ đứng sau mức kỷ lục 24.000 tỷ đồng của năm 2007.

Thực tế, tổng giá trị mua vào của khối ngoại trong năm 2010 chỉ đạt 66% so với năm 2007 nhưng khối lượng cổ phiếu mua

vào đạt trên 200%. Ngoài ra, giá mua trung bình năm 2010 là 44.000 đồng mỗi cổ phiếu so với 48.000 đồng năm 2009 và 140.000 đồng năm 2007. Như vậy, giá trị cổ phiếu của khối ngoại mua vào năm 2010 thấp hơn nhiều so với những năm trước đây, chính mức giá hấp dẫn này là động lực giúp cho khối ngoại tăng cường mua ròng trong năm 2010.

Năm 2010 đã khép lại với kỷ lục mới của dòng vốn nước ngoài mua vào cổ phiếu trên thị trường niêm yết, đạt mức trên 16.100 tỷ đồng. Trong bối cảnh các quỹ thâm niên gặp khó trong việc huy động vốn mới thì đây là bằng chứng rõ ràng về dòng vốn từ bên ngoài đang chảy vào.

Thống kê chung cả HNX và HSX với các giao dịch cổ phiếu và chứng chỉ, không tính trái phiếu, tổng lượng vốn mua ròng trong năm 2010 của nhà đầu tư nước ngoài đạt 16.145,87 tỷ đồng; đây là quy mô vốn vào tăng rất đáng chú ý so với mức 3.372,83 tỷ đồng của năm 2010; mức mua ròng năm nay chỉ đứng sau kỷ lục hơn 23.000 tỷ đồng của năm 2007.

Tuy nhiên, tỷ trọng vốn vào hai sàn vẫn mất cân đối nghiêm trọng. Năm 2010, vốn ròng vào HNX chỉ có 891,45 tỷ đồng, chiếm 5,52% tổng lượng vốn. Năm 2009, tỉ trọng vốn ròng vào HNX khoảng 1,42%.

Tính riêng tại HSX, trong tổng giá trị vốn mua ròng hơn 15.250 tỷ đồng, giá trị vốn ròng qua các giao dịch khớp lệnh đạt hơn 13.440 tỷ đồng, chiếm tới 88% tổng giá trị, giao dịch thỏa thuận chỉ đạt hơn 1.810 tỷ đồng.

Tính theo khối lượng, năm mã được khối ngoại tích lũy ròng lớn nhất trong năm qua tại HSX là HAG (23,81 triệu cổ phiếu), KBC (21,33 triệu), BVH (20,15 triệu), SSI (19,42 triệu) và OGC (18,77 triệu).

Top ba cổ phiếu bị bán ròng lớn nhất về khối lượng là VSH (8,02

5 mã CK tăng giá nhiều nhất

MCK	Giá	Thay đổi	%	Khối lượng
SHN	22.900	16.600	222,62	191.732.700
TBX	49.400	32.800	203,93	3.460.500
VE9	26.700	18.100	190,37	37.616.700
PJC	34.200	22.600	186,19	1.267.000
MKV	26.400	15.000	140,94	11.207.300

5 mã CK giảm giá nhiều nhất

MCK	Giá	Thay đổi	%	Khối lượng
VIX	8.800	-16.400	-64,80	12.425.900
NVC	8.500	-11.200	-54,55	3.567.200
S64	15.500	-17.700	-53,88	3.020.500
SCC	9.700	-10.800	-53,60	3.650.300
VTA	5.200	-6.000	-52,29	19.159.100

5 mã CK có KLGD nhiều nhất

MCK	Khối lượng	Giá	Thay đổi	%
PVX	934.513.816	22.100	4.200	10,73%
KLS	752.901.690	16.100	-2.600	-8,65%
VCG	369.069.900	24.700	-11.800	-4,24%
VND	227.299.300	23.900	43.100	2,61%
VGS	214.760.900	12.800	-13.900	-2,47%

triệu cổ phiếu), VIP (5,33 triệu) và VTO (3,89 triệu). Xét về khối lượng, VIC cũng là mã bị bán nhiều qua khớp lệnh (3,76 triệu cổ phiếu) nhưng thực vốn mua ròng vẫn dương vì tính thời điểm.

Kịch bản thị trường chứng khoán năm 2011

Nhiều dự báo cho rằng kinh tế thế giới sẽ phục hồi ổn định hơn trong năm 2011. Cơ hội TTCK bật dậy sẽ cao hơn nhờ vào sự hỗ trợ từ kết quả kinh doanh của các doanh nghiệp

được cải thiện cùng với nền kinh tế. Bên cạnh đó, chúng ta cũng kỳ vọng vào việc dòng tiền sẽ tích cực chảy vào thị trường trong năm tới, đặc biệt trong bối cảnh giá cổ phiếu trên TTCK Việt Nam vẫn đang ở mức hấp dẫn.

Tuy nhiên, thị trường sẽ tiếp tục có những diễn biến thăng trầm do sự bất ổn trong nền kinh tế và cũng không nên quá kỳ vọng vào các dòng vốn đầu tư nước ngoài. Ngoài ra, lãi suất và dòng tiền trong nước cũng

không thể mạnh khi nỗi lo về lạm phát, lãi suất vẫn ám ảnh các nhà hoạch định chính sách, tăng trưởng tín dụng cũng bị giới hạn ở mức 23%.

Mặc dù vậy, nhà đầu tư có thể kỳ vọng vào các quy định mới như giao dịch T+, cho phép sử dụng đòn bẩy tài chính hay bán khống cổ phiếu. Ngoài ra, cuộc chơi trên thị trường sẽ minh bạch, công bằng hơn khi các cơ quan chức năng tăng cường kiểm soát những bất cập trên thị trường. ■

